

CHARLOTTE BRONTË

ΤΖΕΪΝ ΕΪΡ

μετάφραση
Αναστασία Δεληγιάννη

ΕΚΔΟΣΕΙΣ ELXIS

*Αυτό το έργο αφιερώνεται
με σεβασμό
από τη συγγραφέα
στον κύριο Γ. Μ. Θάκερϋ*

Κεφάλαιο 1

Δεν υπήρχε περίπτωση να βγεις για περίπατο εκείνη τη μέρα. Στην πραγματικότητα, είχαμε σεργιανίσει ανάμεσα στους γυμνούς θάμνους μία ώρα το πρωί· όμως μέχρι το δείπνο (η κυρία Ριντ, όταν δεν είχε παρέα, δειπνούσε νωρίς) ο κρύος χειμωνιάτικος άνεμος είχε φέρει μαζί του κάτι σύννεφα τόσο μαύρα και μια βροχή τόσο διαπεραστική, που πια δεν υπήρχε περίπτωση να ξαναβγούμε από το σπίτι για εξωτερικές δραστηριότητες.

Χαιρόμουν γι' αυτό. Ποτέ δεν μου άρεσαν οι μεγάλοι περίπατοι, ειδικά τα ψυχρά απογεύματα. Μου προκαλούσε φρίκη η ιδέα να επιστρέφω στο σπίτι το μουντό σουρούπο, με τα δάχτυλα των χεριών και των ποδιών μου παγωμένα και την καρδιά βαριά από τις επιλήξεις της Μπέσι, της παραμάνας, και νιώθοντας ντροπή, μιας κι έβλεπα πόσο υστερούσα σωματικά σε σχέση με την Ελίζα, τον Τζον και την Τζορτζιάνα Ριντ.

Αυτοί, η Ελίζα, ο Τζον και η Τζορτζιάνα, ήταν τώρα μαζεμένοι γύρω από τη μαμά τους στο καθιστικό. Εκείνη βρισκόταν μισοξαπλωμένη πάνω σε έναν καναπέ δίπλα στο τζάκι με τα χρυσούλια της γύρω της (που για την ώρα μήτε τσακώνονταν μήτε έκλαιγαν) κι έδειχνε απόλυτα ευτυχημένη. Εμένα με είχε αποθαρρύνει να μπω στην παρέα τους, λέγοντας πως λυπόταν που ήταν αναγκασμένη να με κρατάει σε κάποια απόσταση· όμως, μέχρι να μάθει από την

Μπέσι και να διαπιστώσει με τα ίδια της τα μάτια πως προσπαθώ ειλικρινά να αποκτήσω μια πιο σωστή κι όπως αρμόζει σε παιδί συμπεριφορά, πιο ελκυστικούς και πιο ανάλαφρους τρόπους –τρόπους πιο αυθόρμητους, πιο ειλικρινείς και πιο φυσικούς, δηλαδή–, θα έπρεπε πραγματικά να με αποκλείσει από τα προνόμια που προορίζονταν μόνο για ικανοποιημένα, χαρούμενα παιδάκια.

«Τι είπε η Μπέσι πως έκανα;» ρώτησα.

«Τζέιν, δεν μου αρέσουν τα παιδιά που γκρινιάζουν κι αυθαδιάζουν· εξάλλου, υπάρχει κάτι πραγματικά ανάρμοστο στο να απασχολεί ένα παιδί τούς μεγαλύτερους του με αυτόν τον τρόπο. Κάθισε κάπου· και μέχρι να είσαι σε θέση να μιλήσεις ευχάριστα μη βγάλεις άχνα».

Συνεχόμενα στο καθιστικό βρισκόταν η τραπεζαρία για το πρωινό κι εγώ ξεγλίστρησα εκεί μέσα. Στο δωμάτιο υπήρχε μια βιβλιοθήκη· χωρίς να χρονοτριβήσω πήρα ένα βιβλίο, φροντίζοντας να είναι ένα με εικόνες. Σκαρφάλωσα στο περβάζι του παραθύρου· μαζεύοντας τα πόδια μου κάθισα σταυροπόδι σαν Τουρκάλα και τράβηξα και την κόκκινη βαριά κουρτίνα σχεδόν εντελώς κι έτσι ήμουν σαν σε λειψανοθήκη, προστατευμένη κι από τις δυο μεριές.

Πτυχές από πορφυρό ύφασμα εμπόδιζαν τη θέα στα δεξιά μου· στα αριστερά μου βρίσκονταν τα καθαρά γυάλινα τζάμια που με προστάτευαν αλλά δεν με απομόνωναν από τη μουντή νοεμβριάτικη μέρα. Κατά διαστήματα, όπως γύριζα τις σελίδες του βιβλίου μου, κλεφτοκοίταζα έξω το χειμωνιάτικο απομεσήμερο. Πέρα μακριά υπήρχε μια λευκή καταχνιά από ομίχλη και σύννεφα· κοντύτερα έβλεπα το βρεγμένο χορτάρι και τους ανεμοδαρμένους θάμνους πίσω από μια αδιάκοπη καταρρακτώδη βροχή, που την παρέσυρε ο ασίγαστος άνεμος που φυσούσε θρηνητικά.

Επέστρεψα στο βιβλίο μου – ήταν η *Ιστορία των Πτηνών της Μεγάλης Βρετανίας* του Τόμας Μπιούικ. Βέβαια, για να πω την αλήθεια, λίγο με ενδιέφερε το κείμενο, όμως υπήρχαν κάποιες συγκεκριμένες σελίδες της εισαγωγής τις οποίες, παρόλο που ήμουν

παιδάκι, δεν γινόταν να μην προσέξω. Ήταν αυτές που αναφέρονταν στα μέρη όπου σύχναζαν τα θαλασσοπούλια· στους «μοναχικούς βράχους και στα ακρωτήρια» που μόνο αυτά μπορούσαν να κατοικήσουν· στις ακτές της Νορβηγίας, τις σπαρμένες νησιά από τη νοτιότερη άκρη τους, το Λίντνες ή το Νείζ, μέχρι το το Βόρειο Ακρωτήριο...

*Εκεί όπου οι φριχτές ρουφήχτρες του Βόρειου Ωκεανού
Κοχλάζουν γύρω απ' τα γυμνά και θλιβερά νησιά
Της έσχατης Θούλης· κι όπου τα κύματα του Ατλαντικού
Ανάμεσα στις ανεμόδαρτες Εβρίδες ξεσπάνε ορμητικά.**

Κι ούτε θα μπορούσα να προσπεράσω χωρίς να προσέξω τις αναφορές στις λευκές ακτές της Λαπωνίας, της Σιβηρίας, το Σπίττομπεργκ, το Νόβα Ζέμπλα, την Ισλανδία, τη Γροιλανδία, «στην απέραντη απλωσιά της Αρκτικής Ζώνης κι αυτές τις μοναχικές περιοχές των αχανών εκτάσεων· αυτή τη δεξαμενή πάγου και χιονιού, όπου ακλόνητες στεριές πάγου που έχει συσσωρευτεί μέσα σε αιώνες συνεχούς χειμώνα αστράφτουν σε δυσθεώρητα ύψη, περικυκλώνουν τον Πόλο, όπου συγκλίνουν οι αμέτρητες δυσκολίες του υπερβολικού ψύχους». Αυτές οι λευκές, θανατερές περιοχές μού έδιναν μια ιδέα για τον εαυτό μου: αδιόρατη, όπως όλες οι θολές εντυπώσεις, τις οποίες δεν μπορούν να εκλάβουν με σαφήνεια τα παιδικά μυαλά, όμως παράξενα εντυπωσιακή. Οι λέξεις σε αυτές τις εισαγωγικές σελίδες συνδέονταν με τις εικόνες που ακολουθούσαν κι έδιναν σπουδαιότητα στον βράχο που στεκόταν μονάχος μέσα στα αφρισμένα κύματα και στις ψεκάδες της θάλασσας· στην τσακισμένη βάρκα που παράδερνε σε μια ερημική ακτή· στο ψυχρό και αλλόκοσμο φεγγάρι που αγριοκοίταζε πίσω από τούφες σύννεφων το ναυαγισμένο σκαρί που μόλις βυθιζόταν.

* James Thomson, *The Seasons*. (ΣτΕ)

Δεν μπορώ να προσδιορίσω την αίσθηση που στοίχειωνε το παντέρμο νεκροταφείο με τις λαξεμένες ταφόπλακές του· την καγκελόπορτά του, τα δυο του δέντρα, τον χαμηλό του ορίζοντα, που τον έζωνε ένας μισογκρεμισμένος τοίχος, και το λεπτό φεγγάρι που μόλις ανέτελλε μαρτυρώντας την ώρα του δειλινού.

Τα δύο ασάλευτα σκαριά σε μια ληθαργική θάλασσα πίστευα πως ήταν θαλασσινές οπτασίες.

Τον δαίμονα που άρπαζε το σακούλι που είχε ριγμένο ο κλέφτης στην πλάτη του τον προσπέρασα στα γρήγορα· ήταν μια φιγούρα που με γέμιζε τρόμο.

Καθώς και το μαύρο κερασφόρο πλάσμα που ήταν θρονιασμένο στην κορυφή ενός βράχου και παρατηρούσε μακριά το πλήθος που ήταν μαζεμένο γύρω από μια κρεμάλα.

Κάθε εικόνα έλεγε και μια ιστορία· συχνά μυστηριώδη για την ελλιπή μου ικανότητα να κατανοώ και για τα ατελή συναισθήματά μου, κι όμως απίστευτα ενδιαφέρουσα· όσο ενδιαφέρουσες ήταν οι ιστορίες που μας διηγούνταν μερικές φορές η Μπέσι τα χειμωνιάτικα βράδια, όποτε τύχαινε να είναι καλοδιάθετη. Τότε, αφού έβαζε το τραπέζι του σιδερώματος δίπλα στο τζάκι του παιδικού δωματίου, μας επέτρεπε να καθόμαστε γύρω του, και ενόσω ίσιωνε τα δαντελωτά φρίλια της κυρίας Ριντ κι έστρωνε τις πιέτες στα νυχτικά σκουφάκια της, ανασκάλευε την ανυπόμονη προσοχή μας με αποσπάσματα αγάπης και περιπέτειας που τα έπαιρνε από παλιά παραμύθια και μπαλάντες· ή (όπως ανακάλυψα αργότερα) από βιβλία όπως το *Πάμελα** και το *Χένρι, ο Κόμης του Μόρλαντ***.

* Samuel Richardson, *Pamela*. Μυθιστόρημα του 1740, στο οποίο εξιστορείται ο αγώνας μιας νεαρής υπηρέτριας να αποκρούσει τις ερωτικές επιθέσεις του κυρίου της. (ΣτΕ)

** Henry Brooke, *The Fool of Quality* ή *The History of Henry, Earl of Moreland*. Φιλοσοφικό, συναισθηματικό μυθιστόρημα, που γνώρισε μεγάλη επιτυχία στην εποχή του, για τη ζωή του νεαρού Χένρι, ο οποίος έρχεται σε σύγκρουση με το περιβάλλον του προσπαθώντας να αναζητήσει και να πράξει το καλό. (ΣτΕ)

Με τον Μπιούικ στα γόνατά μου ήμουν τότε ευτυχισμένη: τουλάχιστον με τον δικό μου τρόπο ευτυχισμένη. Δεν φοβόμουν κάτι άλλο παρά μονάχα μη με διακόψουν, πράγμα που έγινε πολύ σύντομα. Η πόρτα του δωματίου άνοιξε.

«Μπου! Κυρα-ανόητη!» ακούστηκε η φωνή του Τζον Ριντ. Μετά σταμάτησε, προφανώς γιατί πίστεψε πως το δωμάτιο ήταν άδειο.

«Πού στον διάβολο είναι;» συνέχισε. «Λίτζι, Τζόρτζι!» φώναξε τις αδελφές του. «Η Τζόαν δεν είναι εδώ. Πείτε στη μαμά πως έτρεξε έξω στη βροχή – το χαζό!»

Πάλι καλά που έκλεισα την κουρτίνα, σκέφτηκα κι ευχήθηκα με όλη μου την καρδιά να μην ανακαλύψει την κρυψώνα μου. Βέβαια, ο Τζον Ριντ δεν θα μπορούσε να τη βρει μόνος του, γιατί δεν είχε ούτε μάτι που έκοβε ούτε μυαλό, η Ελίζα, όμως, με το που ξεπρόβαλε το κεφάλι της πίσω από την πόρτα, είπε αμέσως: «Σίγουρα είναι στο περβάζι του παραθύρου, Τζακ».

Έτσι βγήκα αμέσως από την κρυψώνα μου, τρέμοντας στην ιδέα πως θα με τράβαγε από εκεί με το ζόρι ο προαναφερόμενος Τζακ.

«Τι θέλεις;» τον ρώτησα μουδιασμένη κι επιφυλακτική.

«Πες “Τι θέλεις, αφέντη Ριντ;”», ήταν η απάντησή του. «Θέλω να έρθεις εδώ», και, αφού κάθισε σε μια καρέκλα, μου έδειξε με μια του χειρονομία πως έπρεπε να τον πλησιάσω και να σταθώ μπροστά του.

Ο Τζον Ριντ ήταν ένας έφηβος δεκατεσσάρων χρονών – τέσσερα χρόνια μεγαλύτερός μου, καθώς εγώ ήμουν μόλις δέκα: ψηλός και σωματώδης για την ηλικία του, με μαυριδερό και χολερικό δέρμα, χοντρά χαρακτηριστικά πάνω σε ένα πλατύ πρόσωπο, βαριά άκρα και μεγάλο κεφάλι. Στο τραπέζι έτρωγε λαιμαργα κι αρπαχτά κι αυτό του έδινε αρρωστιάρικη όψη, θολά και σβησμένα μάτια και πλαδαρά μάγουλα. Θα έπρεπε αυτή την εποχή να βρίσκεται στο σχολείο, όμως η μαμά του τον είχε πάρει στο σπίτι για

κάνα δυο μήνες, «εξαιτίας της ευαίσθητης υγείας του». Ο κύριος Μάιλς, ο διευθυντής, τη διαβεβαίωσε πως θα ήταν πολύ καλύτερα αν του έστελναν από το σπίτι λιγότερα κέικ και γλυκά, όμως η καρδιά της μητέρας του απέρριπτε μια τόσο σκληρή υπόδειξη και έκλινε περισσότερο προς την πιο επεικική άποψη πως η χλωμή του όψη οφειλόταν στην υπερβολική μελέτη και, ίσως, στη νοσταλγία για το σπίτι του.

Ο Τζον, πάλι, δεν έτρεφε και μεγάλη αγάπη για τη μητέρα και τις αδελφές του κι αντιπαθούσε εμένα. Με τρομοκρατούσε και με χτυπούσε· όχι μία, όχι δύο ή τρεις φορές μέσα στη βδομάδα, αλλά συνεχώς: κάθε νεύρο του κορμιού μου τον έτρεμε, κάθε ίνα σάρκας πάνω στα κόκαλά μου ζάρωνε σαν με πλησίαζε. Υπήρχαν στιγμές που τα έχανα από τον τρόμο που μου προξενούσε, γιατί οι ικεσίες μου δεν κατεύναζαν μήτε τις απειλές μήτε τα χτυπήματά του· οι υπηρέτες δεν επιθυμούσαν να προσβάλουν τον νεαρό τους αφέντη παίρνοντας το μέρος μου εναντίον του και η κυρία Ριντ ήταν κουφή και τυφλή σε όσα γίνονταν: ποτέ δεν τον είδε να χτυπάει κι ούτε ποτέ τον άκουσε να με κακομεταχειρίζεται, παρόλο που εκείνος έκανε και τα δύο μπροστά στα μάτια της, αν και πιο συχνά πίσω από την πλάτη της.

Συνηθισμένη να υπακούω στον Τζον, έφτασα μέχρι την καρέκλα του. Εκείνος πέρασε κάπου τρία λεπτά να μου βγάξει τη γλώσσα του όσο πιο έξω μπορούσε χωρίς να πληγώνει τις ρίζες της· ήξερα πώς σύντομα θα με χτυπούσε και, ενώ έτρεμα το χτύπημα, συλλογιζόμουν πόσο αηδιαστικό και άσχημο ήταν το παρουσιαστικό του τούτη τη στιγμή. Αναρωτιέμαι αν διάβασε αυτή τη σκέψη στο πρόσωπό μου, γιατί, έξαφνα και χωρίς μιλιά, χτύπησε αιφνίδια και δυνατά. Παραπάτησα και για να ξαναβρώ την ισορροπία μου πισωπάτησα ένα δυο βήματα μακριά από την καρέκλα του.

«Αυτό για την αυθάδειά σου να βγάλεις γλώσσα στη μαμά πριν από λίγο», μου είπε, «και για τον ύπουλο τρόπο που κρύβεσαι

πίσω από τις κουρτίνες και για το βλέμμα σου πριν από δυο λεπτά, βρομιάρα!»

Έτσι όπως ήμουν μαθημένη στις λεκτικές επιθέσεις του Τζον Ριντ, τότε δεν μου πέρασε από το μυαλό να του απαντήσω. Αυτό που με ένοιαζε ήταν να αντέξω το χτύπημα που πάντοτε ακολουθούσε την προσβολή.

«Τι έκανες πίσω από την κουρτίνα;» με ρώτησε.

«Διάβαζα».

«Δείξε μου το βιβλίο».

Επέστρεψα στο παράθυρο και το έφερα.

«Δεν έχεις κανένα δικαίωμα να παίρνεις τα βιβλία μας· η μαμά λέει πως εξαρτάσαι από μας· δεν έχεις καθόλου χρήματα, ο πατέρας σου δεν σου άφησε τίποτε· θα έπρεπε να ζητιανεύεις κι όχι να ζεις εδώ, με καθωσπρέπει παιδιά σαν κι εμάς, και να τρως το ίδιο φαγητό που τρώμε εμείς και να ντύνεσαι με λεφτά της μαμάς μας. Τώρα θα σου δώσω ένα μάθημα που ψαχουλεύεις τις βιβλιοθήκες μου – γιατί είναι δικές μου· όλο το σπίτι μου ανήκει ή θα μου ανήκει σε μερικά χρόνια. Πήγαινε και στάσου δίπλα στην πόρτα, μακριά από τον καθρέφτη και τα παράθυρα».

Έκανα ό,τι μου είπε, χωρίς να καταλάβω στην αρχή ποια ήταν η πρόθεσή του. Όταν όμως τον είδα να σηκώνει και να σημαδεύει με το βιβλίο παίρνοντας στάση σαν να ήθελε να μου το πετάξει, ενστικτωδώς έκανα στην άκρη βγάζοντας μια φωνή πανικού. Όχι όμως αρκετά γρήγορα. Το βιβλίο πέταξε προς το μέρος μου, με χτύπησε κι εγώ έπεσα κοπανώντας το κεφάλι μου πάνω στην πόρτα και ανοίγοντάς το. Το κόψιμο άρχισε να αιμορραγεί κι ο πόνος ήταν διαπεραστικός. Ο τρόμος μου είχε φτάσει στο απόγειό του· τώρα άλλα συναισθήματα πήραν τη θέση του.

«Άκαρδο παλιόπαιδο!» του είπα. «Είσαι σωστός δολοφόνος – είσαι σωστός δουλέμπορος... είσαι σαν τους Ρωμαίους αυτοκράτορες!»

Είχα διαβάσει την *Ιστορία της Ρώμης* του Γκόλντσμιθ κι είχα

σχηματίζει άποψη για τον Νέρωνα, τον Καλιγούλα και τους υπόλοιπους. Είχα επίσης κάνει σιωπηλά τους παραλληλισμούς μου, τους οποίους ωστόσο ποτέ δεν είχα σκεφτεί ότι κάποτε θα έλεγα μεγαλόφωνα.

«Πώς; Πώς;» φώναξε εκείνος. «Αυτό το είπε σ' εμένα; Την ακούσατε, Ελίζα και Τζορτζιάνα; Να μην το πω στη μαμά; Όμως πρώτα...»

Όρμησε προς το μέρος μου. Τον ένιωσα να με αρπάζει από τα μαλλιά και τον ώμο· αλλά τα είχε βάλει με ένα απελπισμένο πλάσμα. Πραγματικά στο πρόσωπό του έβλεπα έναν τύραννο, έναν δολοφόνο. Συνειδητοποίησα πως μία ή δύο σταγόνες αίμα από το κεφάλι μου έσταζαν και κυλούσαν στον λαιμό μου κι ένιωσα έναν οξύ πόνο. Όλα αυτά υπερίσχυσαν εκείνη τη στιγμή του φόβου μου και στράφηκα έξαλλη εναντίον του. Δεν είμαι πολύ σίγουρη τι ακριβώς έκανα με τα χέρια μου, όμως εκείνος φώναξε «Βρομιάρα, βρομιάρα!» και ούρλιαξε δυνατά. Η βοήθεια ήταν κοντά του: η Ελίζα και η Τζορτζιάνα είχαν τρέξει να βρουν την κυρία Ριντ, που είχε ανέβει πάνω. Τώρα έμπαινε στο δωμάτιο με την Μπέσι και την καμαριέρα της, την Άμποτ, στο κατόπι της. Μας χώρισαν· άκουσα να λένε: «Πολό, με τι μανία όρμησε στον κύριο Τζον!»

«Δεν έχω ξαναδεί τέτοια παραφροσύνη!»

Τότε ακούστηκε κι η κυρία Ριντ.

«Πηγαίνετέ τη στο κόκκινο δωμάτιο και κλειδώστε την εκεί».

Αμέσως τέσσερα χέρια βρέθηκαν πάνω μου και με κουβάλησαν στον πάνω όροφο.

Κεφάλαιο 2

Αντιστεκόμουν σε όλη τη διαδρομή – αντίδραση πρωτόγνωρη και μια συμπεριφορά που στέριωσε περισσότερο την κακή γνώμη που η Μπέσι και η δεσποινίς Άμποτ είχαν για μένα. Η αλήθεια είναι πως δεν έλεγχα τον εαυτό μου ή μάλλον ήμουν *hors de moi*,* όπως θα έλεγαν κι οι Γάλλοι. Καταλάβαινα πως μια στιγμή ανταρσίας αρκούσε για να υποστώ πρωτόγνωρες τιμωρίες και, όπως κάθε επαναστατημένος σκλάβος, ένιωθα αποφασισμένη, μέσα στην απόγνωσή μου, να φτάσω στα άκρα.

«Κρατήστε της τα χέρια, δεσποινίς Άμποτ. Κάνει σαν λυσσασμένη γάτα».

«Αίσχος! Αίσχος!» φώναξε η καμαριέρα. «Τι τρομερή συμπεριφορά είναι αυτή, δεσποινίς Έιρ, να χτυπάτε έναν νεαρό κύριο, τον γιο της ευεργέτιδάς σας! Τον νεαρό αφέντη σας!»

«Τον αφέντη μου; Κι από πού ως πού είναι αφέντης μου; Τι είμαι εγώ, υπηρέτρια;»

«Όχι, είστε πιο κάτω από υπηρέτρια, γιατί εσείς δεν έχετε τίποτε δικό σας. Τώρα, καθίστε και σκεφτείτε την κακοήθειά σας».

Μέχρι να τα πούμε αυτά, με είχαν κουβαλήσει ως το δωμάτιο που είχε υποδείξει η κυρία Ριντ και με είχαν βάλει να καθίσω σε

---

* Εκτός εαυτού. (ΣτΜ)

ένα σκαμνί. Ενστικτωδώς έκανα να τιναχτώ πάνω σαν ελατήριο· τα τέσσερα χέρια τους με άρπαξαν στη στιγμή.

«Αν δεν καθίσετε ακίνητη, θα πρέπει να σας δέσω», είπε η Μπέσι. «Δεσποινίς Άμποτ, μπορείτε να μου δανείσετε τις καλτσόδετες σας; Τις δικές μου θα τις έκοβε στη στιγμή».

Η δεσποινίς Άμποτ στράφηκε για να βγάλει από ένα χοντρό πόδι το απαραίτητο εξάρτημα. Αυτή η προετοιμασία των δεσμών μου και η πρόσθετη ταπεινώση που συνεπαγόταν με έκαναν να ηρεμήσω λίγο.

«Μην τις βγάξετε», φώναξα. «Δεν θα σαλέψω διόλου».

Και για να τους το αποδείξω, έπιασα γερά το κάθισμά μου με τα χέρια μου.

«Το καλό που σας θέλω», είπε η Μπέσι και, όταν βεβαιώθηκε πως είχα πραγματικά σταματήσει να αντιστέκομαι, χαλάρωσε τη λαβή της. Κατόπιν αυτή και η δεσποινίς Άμποτ στάθηκαν πάνω από το κεφάλι μου με τα χέρια σταυρωμένα στο στήθος, κοιτώντας με βλοσυρά και καχύποπτα στο πρόσωπο, λες και αμφέβαλλαν για την κατάσταση του μυαλού μου.

«Δεν έχει ξαναφερθεί έτσι», είπε τελικά η Μπέσι, γυρνώντας προς την Άμπιγκέλ.

«Αλλά το έκρυβε πάντοτε μέσα της», ήταν η απάντηση. «Έχω πει επανειλημμένως στην κυρία τη γνώμη μου γι' αυτό το παιδί κι η κυρία συμφώνησε μαζί μου. Είναι ένα ύπουλο πλάσμα· ποτέ μου δεν είδα άλλο παιδί της ηλικίας της τόσο μουλωχτό».

Η Μπέσι δεν απάντησε. Όμως ύστερα από λίγο, απευθυνόμενη σ' εμένα, είπε: «Οφείλατε να γνωρίζετε, δεσποινίς, πως είστε υποχρεωμένη στην κυρία Ριντ· αυτή σας συντηρεί. Αν σας έδιωχνε μια μέρα, θα καταλήγατε στο φτωχοκομείο».

Δεν υπήρχε κάτι να της απαντήσω· τίποτε από αυτά δεν μου ήταν καινούριο· από τότε που θυμόμουν τον εαυτό μου άκουγα το ίδιο πράγμα. Αυτός ο συνεχής ψόγος του πόσο εξαρτημένη ήμουν είχε γίνει ένα ασαφές βουητό στα αφτιά μου: ιδιαίτερα οδυνηρό

και ταπεινωτικό, αλλά σχεδόν ακατανόητο. Η δεσποινίς Άμποτ μπήκε στη μέση: «Και δεν πρέπει να νομίζετε πως είστε ίσα κι όμοια με τις δεσποινίδες Ριντ και τον αφέντη Ριντ, γιατί η κυρία από καλοσύνη της σας αφήνει να μεγαλώνετε μαζί τους. Όταν μεγαλώσουν, αυτοί θα έχουν ένα σωρό λεφτά κι εσείς δεν θα έχετε τίποτε. Εσείς οφείλετε να είστε ταπεινή και να προσπαθείτε να τους φαίνεστε ευχάριστη».

«Αυτά που σας λέμε είναι για το καλό σας», πρόσθεσε η Μπέσι με απαλή φωνή. «Θα πρέπει να προσπαθείτε να είστε εξυπηρετική και ευχάριστη και τότε ίσως να έχετε μια στέγη εδώ· αν όμως θυμώνετε και φέρεστε με αγένεια, η κυρία θα σας διώξει, είμαι σίγουρη γι' αυτό».

«Εξάλλου», είπε η δεσποινίς Άμποτ, «θα την τιμωρήσει κι ο Θεός μπορεί να την αφήσει στον τόπο, εκεί που χτυπιέται σαν λυσσασμένη, και τότε πού θα καταλήξει; Έλα, Μπέσι, ας την αφήσουμε. Δεν θα ήθελα να είμαι σαν κι αυτή, ό,τι κι αν μου έταζαν. Όταν θα μείνετε μόνη, δεσποινίς Έιρ, πείτε την προσευχή σας, γιατί αν δεν μετανιώσετε ίσως κάτι κακό κατέβει από την καμινάδα να σας αρπάξει και να σας πάρει μακριά».

Έφυγαν κλείνοντας την πόρτα πίσω τους και κλειδώνοντάς την.

Το κόκκινο δωμάτιο ήταν μια τετράγωνη κρεβατοκάμαρα, στην οποία εξαιρετικά σπάνια, μάλλον πότε, δεν κοιμόταν κάποιος, εκτός κι αν τύχαινε να έρθουν τόσο πολλοί επισκέπτες ταυτόχρονα στο Γκέιτσοχεντ Χολ, ώστε να πρέπει να επιστρατευτούν όλα τα δωμάτια που υπήρχαν. Παρ' όλα αυτά, ήταν μια από τις μεγαλύτερες και πιο καλοκαμωμένες κάμαρες του αρχοντικού. Ένα κρεβάτι που στηριζόταν πάνω σε χοντρές μαονένιες κολόνες, απ' όπου κρέμονταν κουρτίνες από βαθυκόκκινο δαμάσκο, στεκόταν στη μέση του δωματίου σαν βωμός. Τα δύο μεγάλα παράθυρα με τα στόρια τους πάντα κατεβασμένα ήταν μισοκρυμμένα πίσω από κουρτίνες και στολίδια από το ίδιο ύφασμα. Το χαλί ήταν κόκκινο. Το τραπέζι στο κάτω μέρος του κρεβατιού ήταν σκεπασμένο

με ένα πορφυρό ύφασμα. Οι τοίχοι είχαν ένα ανοιχτό καφέ χρώμα με έναν τόνο ροζ. Η ντουλάπα, το τραπέζι της τουαλέτας και οι καρέκλες ήταν από σκούρο λουστραρισμένο μαόνι. Μέσα σε αυτές τις σκουρόχρωμες σκιές άστραφταν κάτασπρα τα διπλωμένα στρώματα και τα μαξιλάρια του κρεβατιού, που ήταν σκεπασμένα με ένα χιονάτο βαμβακερό κουβερλί. Σχεδόν το ίδιο εντυπωσιακή ήταν μια γεμάτη μαξιλάρια πολυθρόνα κοντά στο κεφαλάρι του κρεβατιού, άσπρη κι αυτή, με ένα σκαμνάκι για τα πόδια μπροστά της· κι όπως μου φάνηκε, όμοια με λευκό θρόνο.

Αυτό το δωμάτιο ήταν παγωμένο, γιατί σπάνια άναβαν φωτιά εδώ· ήταν σιωπηλό, γιατί βρισκόταν μακριά από το παιδικό δωμάτιο και την κουζίνα· ήταν βλοσυρό, γιατί σπανιότατα έμπαιναν άνθρωποι εδώ. Μόνο η καθαρίστρια ερχόταν κάθε Σάββατο, για να διώξει από τους καθρέφτες και τα έπιπλα τη λιγοστή σκόνη που μαζευόταν σε μια βδομάδα· και η ίδια η κυρία Ριντ επισκεπτόταν το δωμάτιο αραιά και πού για να ελέγξει τα πράγματα που κρατούσε σε ένα συγκεκριμένο κρυφό συρτάρι μέσα στην ντουλάπα, όπου ήταν φυλαγμένα διάφορα χαρτιά, η κοσμηματοθήκη της και μια μικρή ζωγραφιά του μακαρίτη του άντρα της. Και σ' αυτές τις τελευταίες λέξεις βρίσκεται το μυστικό της κόκκινης κάμαρας – το ξόρκι που την κρατούσε τόσο μοναχική παρά το μεγαλείο της.

Ο κύριος Ριντ είχε πεθάνει εδώ και εννιά χρόνια. Σε τούτη εδώ την κάμαρα είχε αφήσει την τελευταία του πνοή, εδώ ξενύχτησαν το πτώμα του, από εδώ έβγαλαν το φέρετρό του οι άντρες του νεκροθάφτη· και από εκείνη τη μέρα η ιερή αίσθηση άβατου την προστάτευε από συχνές επισκέψεις.

Εκεί όπου η Μπέσι και η πικρόχολη δεσποινίς Άμποτ με είχαν αναγκάσει να κάθομαι ήταν ένα χαμηλό σκαμνί με μαξιλάρι κοντά στη μαρμαρένια κορνίζα του τζακιού. Το κρεβάτι υψωνόταν εμπρός μου. Στο δεξί μου χέρι υπήρχε μια ψηλή, σκουρόχρωμη ντουλάπα και αδιόρατες, ασαφείς αντανάκλασεις σχηματίζονταν

πάνω στα γυαλισμένα φύλλα της. Στα αριστερά μου υπήρχαν τα καλυμμένα παράθυρα. Ανάμεσά τους, ένας μεγάλος καθρέφτης επαναλάμβανε την κενή μεγαλοπρέπεια του κρεβατιού και του δωματίου. Δεν ήμουν εντελώς σίγουρη αν είχαν κλειδώσει την πόρτα κι όταν κάποια στιγμή τόλμησα να σαλέψω σηκώθηκα και πήγα να δω. Αλίμονο! Ήταν κλειδωμένη – δεν υπήρχε στον κόσμο πιο ασφαλής φυλακή. Επιστρέφοντας, έπρεπε να περάσω μπροστά από τον καθρέφτη. Η εντυπωσιασμένη μου ματιά ακούσια εξερεύνησε τα βάθη του που ξεδιπλώνονταν μπροστά μου. Σε αυτό το αβαθές καθρέφτισμα όλα έμοιαζαν πιο ψυχρά και πιο σκοτεινά απ' ό,τι ήταν πραγματικά και η παράξενη μικρόσωμη φιγούρα που με κοίταζε κατάματα, με πρόσωπο χλωμό, χέρια που αντιφέγγιζαν στο σκοτάδι και μάτια που άστραφταν από τον φόβο και ήταν το μόνο πράγμα που κινούνταν ενώ τα πάντα γύρω ήταν ακίνητα έδινε την εντύπωση πως ήταν πραγματικό φάντασμα. Την πέρασα για ένα από αυτά τα μικροσκοπικά πλάσματα, μισή ξωτικό, μισή δαιμονικό, που στις βραδινές διηγήσεις της Μπέσι ξεπρόβαλλε από μοναχικά, γεμάτα φτέρες λαγκάδια μέσα στους χερσότοπους κι εμφανιζόταν μπροστά στους αργοπορημένους ταξιδιώτες. Επέστρεψα στο σκαμνί μου.

Εκείνη τη στιγμή με κυριεύσε η δεισδαμονία· όμως δεν είχε φτάσει ακόμη η ώρα του απόλυτου θριάμβου της· το αίμα μου ήταν ακόμη ζεστό, το πικρό σθένος του επαναστατημένου σκλάβου συνέχιζε να μ' αγκαλιάζει· έπρεπε να παλέψω με την αιφνίδια έξαψη που μου γέννησαν οι συλλογισμοί μου για το παρελθόν, πριν υποχωρήσω τρομαγμένη μπροστά στο ζοφερό παρόν μου.

Η τυραννική βαρβαρότητα του Τζον Ριντ, η ψωροφантаσμένη αδιαφορία των αδελφών του, η αντιπάθεια της μητέρας του, οι διακρίσεις που έκαναν εις βάρους μου οι υπηρέτες, όλα στριφογυρνούσαν μέσα στο αναστατωμένο μου μυαλό σαν το σκοτεινό νερό μιας ταραγμένης λίμνης. Γιατί συνέχεια να με βασανίζουν, να με αγριοκοιτάζουν, να με τιμωρούν; Γιατί κανείς δεν ήταν

ευχαριστημένος μαζί μου; Γιατί ήταν απέλπιδο να προσπαθώ να κερδίσω τη συμπάθεια κάποιου;

Την πεισματάρικη και εγωίστρια Ελιζα τη σέβονταν. Την κακομαθημένη και στριμμμένη, επικριτική και αγενή Τζορτζιάννα την παραχάιδευαν όλοι. Η ομορφιά, τα ροζ μάγουλα και οι χρυσές μπούκλες της έδειχναν να γεμίζουν χαρά όλους όσους την κοιτούσαν και συγχωρούσαν κάθε της παράπτωμα. Τον Τζον όχι μόνο δεν τον χτυπούσαν, αλλά ούτε καν τον τιμωρούσαν, παρόλο που έστριβε τους λαιμούς των περιστεριών, σκότωνε τα μικρά των παγωνιών, έβαζε τα σκυλιά να ορμούν στα πρόβατα, απογύμνωνε τα αμπέλια του θερμοκηπίου από τους καρπούς τους και τσάκιζε τα μπουμπούκια των πιο αγαπημένων φυτών της σέρας· μάλιστα φώναζε τη μητέρα του «γριούλα». Μερικές φορές τη μάλωνε για το μελαχρινό της δέρμα, που ήταν όμοιο με το δικό του. Απέρριπτε απερίφραστα τις επιθυμίες της. Συχνά έσκιζε και λέκιαζε τα φορέματά της. Κι όμως παρέμενε ο «πολυαγαπημένος» της. Εγώ δεν τολμούσα να κάνω ούτε ένα σφάλμα, πάσχιζα να εκτελώ στην εντέλεια κάθε μου καθήκον κι όμως με αποκαλούσαν άτακτη και κουραστική, κατσούφα και μουλωχτή από το πρωί ως το βράδυ και από το απόγευμα μέχρι τη νύχτα.

Το κεφάλι μου εξακολουθούσε να πονάει και να αιμορραγεί από το χτύπημα που είχα δεχτεί και από την πτώση μου. Εντούτοις, κανείς δεν είχε μαλώσει τον Τζον που με χτύπησε σκόπιμα. Και επειδή είχα στραφεί εναντίον του για να τον εμποδίσω να συνεχίζει να είναι παράλογα βίαιος δεχόμουν την αποδοκιμασία όλων.

«Αδικία! Αδικία!» έλεγε η λογική μου, που έπαιρνε επικίνδυνη αν και παροδική δύναμη παρακινημένη απ' αυτό το οδυνηρό ερέθισμα. Και η αποφασιστικότητά μου, σφυρηλατημένη από την ίδια δύναμη, με εξωθούσε να σκεφτώ κάποιο παράξενο τέχνασμα ώστε να καταφέρω να ξεφύγω από την αβάσταχτη καταπίεση, όπως το να το σκάσω ή, αν δεν τα κατάφερα, να σταματήσω να τρώω ή να πίνω και να παραδοθώ στον θάνατο.

Τι φουρτούνα είχε σηκωθεί στην ψυχή μου εκείνο το φοβερό βράδυ! Σε τι αναβρασμό βρίσκονταν όλες μου οι σκέψεις, πόσο επαναστατημένη ήταν η καρδιά μου! Και μέσα σε πόσο σκοτάδι, σε πόση μεγάλη άγνοια δινόταν αυτή η νοητική μάχη! Δεν μπορούσα να απαντήσω αυτή την ασίγηστη ερώτηση μέσα μου: γιατί να υποφέρω έτσι; Τώρα, ύστερα από, δεν θα πω πόσα, χρόνια, το βλέπω καθαρά.

Ήμουν μια παραφωνία στο Γκέιτσχεντ Χολ· ήμουν ένα τίποτε εκεί. Δεν είχα τίποτε κοινό με την κυρία Ριντ ή τα παιδιά της ή τους επιλεγμένους από την ίδια υπηρετές της. Δεν με αγαπούσαν και στην πραγματικότητα ούτε κι εγώ τους αγαπούσα. Δεν ήταν υποχρεωμένοι να δείχνουν στοργή σε ένα πλάσμα που δεν μπορούσε να ταιριάζει με κανέναν τους. Ένα εντελώς διαφορετικό πλάσμα, αντίθετο με αυτούς σε χαρακτήρα, ικανότητες, κλίσεις. Ένα άχρηστο πλάσμα, ανίκανο να εξυπηρετεί το συμφέρον τους ή να συμβάλλει στην ευχαρίστησή τους. Ένα εκνευριστικό πλάσμα που αντιμετώπιζε με αγανάκτηση τη συμπεριφορά τους, με περιφρόνηση την κρίση τους. Το ξέρω πως, αν ήμουν ένα κεφάλτο, έξυπνο, ανέμελο, απαιτητικό, γοητευτικό, ναζιάρικο παιδί –κι ας ήμουν πάλι φτωχό και χωρίς φίλους–, η κυρία Ριντ θα είχε ανεχτεί την παρουσία μου κάπως πιο πρόθυμα· τα παιδιά της θα έτρεφαν για μένα πιο φιλικά και θερμά αισθήματα· οι υπηρετές θα ήταν λιγότερο πρόθυμοι να φορτώνουν σ' εμένα ό,τι συνέβαινε στο παιδικό δωμάτιο.

Η μέρα είχε αρχίσει να εγκαταλείπει το κόκκινο δωμάτιο· ήταν περασμένες τέσσερις και το συννεφιασμένο απόγευμα γινόταν σιγά σιγά ένα μελαγχολικό σούρουπο. Άκουγα την ασταμάτητη βροχή να χτυπά ασίγηστα το παράθυρο της σκάλας και τον άνεμο να ουρλιάζει στο σύδεντρο πίσω από το αρχοντικό. Με το πέρασμα της ώρας είχα παγώσει, σαν να ήμουν από πέτρα, και τότε το κουράγιο μου με εγκατέλειψε. Τα τελευταία αναμμένα κάρβουνα της καταλαγιασμένης μου οργής έσβησαν κάτω από τη

συνηθισμένη μου διάθεση να νιώθω ταπεινωμένη κι αβέβαιη για τον εαυτό μου και από την απεγνωσμένη μου θλίψη. Όλοι έλεγαν πως ήμουν κακιά κι ίσως είχαν δίκιο· τι άλλη σκέψη είχα κάνει πέρα από το να σταματήσω να τρώω μέχρι να πεθάνω; Αυτό σίγουρα ήταν έγκλημα· κι άλλωστε ήταν κάτι που ήθελα; Μήπως, πάλι, μου φαινόταν ελκυστικός προορισμός η κρύπτη κάτω από το ιερό της εκκλησίας του Γκέιτσοχεντ; Μου είχαν πει πως σε μια παρόμοια κρύπτη είχε ταφεί ο κύριος Ριντ και, καθώς αυτές οι σκέψεις με οδήγησαν στη θύμησή του, ένιωσα μέσα μου να φουρντώνει ο φόβος. Δεν μπορούσα να τον θυμηθώ, όμως ήξερα πως ήταν ο θεός μου –ο αδελφός της μητέρας μου– και πως με είχε φέρει μαζί του σε αυτό το σπίτι, ένα πεντάρφανο μωρό. Και πως τις τελευταίες του στιγμές είχε απαιτήσει από την κυρία Ριντ να του υποσχεθεί πως θα με ανάτρεφε και θα με μεγάλωνε σαν δικό της παιδί. Μάλλον η κυρία Ριντ πίστευε πως είχε κρατήσει την υπόσχεσή της· και τολμώ να πω ότι αυτό έκανε στον βαθμό που της το επέτρεπε η φύση της. Όμως πώς θα μπορούσε μετά τον θάνατο του άντρα της να αγαπήσει πραγματικά μια παρείσακτη, που δεν ήταν από την οικογένειά της και που κανείς δεσμός δεν την έωνε μαζί της; Θα πρέπει να ήταν τρομερά εκνευριστικό που μια καταναγκαστική απαίτηση την υποχρέωνε να σταθεί γονιός σε ένα ξένο παιδί που δεν αγαπούσε και να βλέπει αυτό το αταίριαστο πλάσμα να διεκδικεί συνεχώς μια θέση ανάμεσα στα μέλη της δικής της οικογένειας.

Μια συγκεκριμένη ιδέα άρχισε να σχηματίζεται στο μυαλό μου. Δεν αμφέβαλα –ούτε τώρα ούτε ποτέ– πως αν ο κύριος Ριντ ήταν ζωντανός θα μου φερόταν με καλοσύνη· και τώρα, καθώς καθόμουν και κοιτούσα το λευκό κρεβάτι και τους σκιασμένους τοίχους –ρίχνοντας πότε πότε ένα ταραγμένο βλέμμα προς τον μισοσκοτεινό καθρέφτη–, άρχισα να θυμάμαι όσα είχα ακούσει για πεθαμένους ανθρώπους που δεν έβρισκαν ανάπαυση στους τάφους τους, γιατί κάποιοι παρέβηκαν τις τελευταίες τους

επιθυμίες, και ξαναγυρνούσαν στη γη για να τιμωρήσουν τους επίορκους και να εκδικηθούν τους αδικημένους. Και σκέφτηκα πως το πνεύμα του κυρίου Ριντ, ενοχλημένο από τις αδικίες που γίνονταν στο παιδί της αδελφής του, ίσως εγκατέλειπε την κατοικία του – είτε αυτή ήταν η κρύπτη της εκκλησίας είτε ο άγνωστος κόσμος των νεκρών– και φανερωνόταν μπροστά μου, μέσα σε αυτή την κάμαρα. Σκούπισα τα δάκρυστά μου και συγκράτησα τους λυγμούς μου, με τον φόβο μήπως ένα δείγμα έντονης στενοχωρίας ξυπνούσε κάποια υπερφυσική φωνή για να με παρηγορήσει ή καλούσε από τα σκοτάδια κάποιο φασματικό πρόσωπο, που θα έσκυβε από πάνω μου με αλλόκοσμο οίκτο. Αυτή η ιδέα, παρόλο που θεωρητικά έδειχνε παρήγορη, μου φάνηκε φοβερή, αν γινόταν πραγματικότητα. Με όλες μου τις δυνάμεις πάσχισα να την καταπνίξω – προσπάθησα να είμαι σταθερή. Διώχνοντας τα μαλλιά από τα μάτια μου, σήκωσα το κεφάλι μου και προσπάθησα να κοιτάξω άφοβα γύρω μου το σκοτεινό δωμάτιο. Εκείνη τη στιγμή ένα φως φάνηκε πάνω στον τοίχο. Άραγε, αναρωτήθηκα, ήταν η μια φεγγαραχτίδα που είχε τρυπώσει από κάποιο άνοιγμα στα στόρια; Όχι. Το φως του φεγγαριού ήταν σταθερό, ενώ τούτο έτρεμε. Όσο το κοίταζα, αυτό μετακινήθηκε στο ταβάνι και γλίστρησε μέχρι πάνω από το κεφάλι μου. Τώρα εύκολα συνειδητοποιώ πως αυτή η αχτίδα φωτός ήταν, κατά πάσα πιθανότητα, η λάμψη του φαναριού που κουβαλούσε μαζί του κάποιος που περπατούσε έξω στο γρασίδι. Όμως εκείνη τη στιγμή, όπως ήταν προετοιμασμένο το μυαλό μου να τρομοκρατηθεί κι όπως ήταν τεντωμένα τα νεύρα μου από την ταραχή, πίστεψα πως η ακτίνα που κινούνταν έτσι γρήγορα ήταν ο προάγγελος ενός οράματος που ερχόταν από τον άλλο κόσμο. Η καρδιά μου άρχισε να βροντοχτυπάει, ένιωσα το κεφάλι μου να καίει. Ένας ήχος, που μου φάνηκε πως ήταν το χτύπημα φτερών, γέμισε τα αφτιά μου. Κάτι έμοιαζε να με πλησιάζει. Κάτι με πίεζε, πνιγόμενον· οι αντοχές μου διαλύθηκαν. Έτρεξα στην πόρτα και ταρακούνησα την

κλειδαριά, προσπαθώντας απελπισμένα να την ανοίξω. Βήματα έρχονταν τρέχοντας από τον διάδρομο απ' έξω. Το κλειδί γύρισε και μέσα μπήκαν η Μπέσι και η δεσποινίς Άμποτ.

«Δεσποινίς Έιρ, είστε άρρωστη;» είπε η Μπέσι.

«Τι φοβερός θόρυβος ήταν αυτός! Σχεδόν με ταρακούνησε!» φώναξε η δεσποινίς Άμποτ.

«Βγάλτε με έξω! Αφήστε με να πάω στο παιδικό δωμάτιο!» μπόρεσα να φωνάξω.

«Γιατί; Χτύπησες; Μήπως είδες κάτι;» ζήτησε πάλι να μάθει η Μπέσι.

«Αχ! Είδα φως και νόμισα πως θα ερχόταν κάποιο φάντασμα». Τώρα έσφιγγα το χέρι της Μπέσι, αλλά εκείνη δεν το τράβηξε από το κράτημά μου.

«Επίτηδες φώναξε», δήλωσε η Άμποτ με κάποια αποστροφή. «Και τι φωνή ήταν αυτή! Αν το έκανε επειδή πονούσε πολύ, θα μπορούσε κανείς να τη δικαιολογήσει, όμως αυτή το μόνο που ήθελε ήταν να μας κουβαλήσει εδώ· τις ξέρω εγώ αυτές τις πονηριές της».

«Τι είναι όλα αυτά;» ρώτησε αυταρχικά μια άλλη φωνή και η κυρία Ριντ εμφανίστηκε στον διάδρομο με την κάπα της να ανεμίζει πλατιά και το φόρεμά της να θροΐζει με φούρια. «Άμποτ και Μπέσι, νομίζω πως πρόσταξα η Τζέιν Έιρ να παραμείνει στο κόκκινο δωμάτιο μέχρι να έρθω να τη δω εγώ η ίδια».

«Μα η δεσποινίς Τζέιν φώναξε τόσο δυνατά, κυρία», είπε παρακλητικά η Μπέσι.

«Άφησέ την», ήταν η μόνη απάντηση. «Άφησε το χέρι της, Μπέσι! Παιδί μου, δεν θα τα καταφέρεις να βγεις με αυτόν τον τρόπο, σε διαβεβαιώνω. Μισώ την πονηριά, ιδιαιτέρως στα παιδιά· καθήκον μου είναι να σου δείξω πως τέτοιου είδους κόλπα δεν έχουν αποτέλεσμα. Τώρα θα παραμείνεις εδώ μία επιπλέον ώρα και θα σε αφήσω πάλι ελεύθερη μόνο αν μείνεις υπάκουη και δεν κάνεις φασαρία».

«Αχ, θεία, λυπήσου με! Συγχώρεσέ με! Δεν μπορώ να το αντέξω – τιμώρησέ με με κάποιο άλλο τρόπο! Θα πεθάνω αν...»

«Σιωπή! Αυτή η ανταρσία είναι τόσο αποκρουστική!» Είμαι σίγουρη πως έτσι το ένιωθε. Στα μάτια της έπαιζα θέατρο· στ' αλήθεια με κοιτούσε σαν να συνδύαζα μέσα μου βίαια πάθη, κακόβουλο πνεύμα και επικίνδυνη δολιότητα.

Μόλις έφυγαν η Μπέσι και η Άμποτ, η κυρία Ριντ, εκνευρισμένη από την τρελή μου αγωνία και τους άγριους λυγμούς μου, με έσπρωξε απότομα προς τα πίσω και με κλείδωσε μέσα, χωρίς να πει άλλη κουβέντα. Την άκουσα να απομακρύνεται και λίγο μετά που έφυγε θα πρέπει να είχα κάποιου είδους κρίση. Η απώλεια των αισθήσεών μου τα έσβησε όλα.

Κεφάλαιο 3

Το επόμενο πράγμα που θυμάμαι είναι πως ξύπνησα με μια αίσθηση σαν να είχα δει κάποιο φριχτό εφιάλτη και είδα μπροστά μου ένα τρομερό κόκκινο φέγγος που το διέκοπταν χοντρά μαύρα κάγκελα. Επίσης άκουγα χαμηλόφωνες ομιλίες, λες και τις έπνιγε ο ήχος του ανέμου ή του νερού: ταραχή, αβεβαιότητα κι ένα συνταρακτικό αίσθημα φόβου μπέρδευαν τις αισθήσεις μου. Μετά από αυτό ένιωσα κάποιον να με πιάνει. Με ανασήκωσε και με έβαλε καθιστή με τρόπο τόσο τρυφερό, όπως ποτέ κανείς δεν με σήκωσε ούτε με ανακάθισε μέχρι τότε. Έγειρα το κεφάλι μου πάνω σ' ένα μαξιλάρι ή κάποιο χέρι κι ένιωσα ανακούφιση.

Ύστερα από πέντε λεπτά το σύννεφο της σύγχυσής μου είχε διαλυθεί: καταλάβαινα καλά πως βρισκόμουν στο κρεβάτι μου και πως αυτή η κόκκινη λάμψη ήταν η φωτιά του παιδικού δωματίου. Ήταν νύχτα, ένα κερί έκαιγε πάνω στο τραπέζι. Η Μπέσι στεκόταν στο κάτω μέρος του κρεβατιού κρατώντας μια λεκάνη στο χέρι της, ενώ ένας κύριος καθόταν σε μια καρέκλα κοντά στο μαξιλάρι μου κι έγερνε από πάνω μου.

Ένιωσα μια απεριγράπτη ανακούφιση, μια κατευναστική αίσθηση προστασίας και ασφάλειας, όταν κατάλαβα πως υπήρχε κάποιος άγνωστος μέσα στο δωμάτιο, κάποιος άνθρωπος που δεν

ανήκε στο Γκέιτσχεντ και δεν είχε καμία σχέση με την κυρία Ριντ. Τράβηξα το βλέμμα μου από την Μπέσι (παρόλο που η παρουσία της μου ήταν πολύ λιγότερο ενοχλητική απ' όσο θα μπορούσε να ήταν της Άμποτ, για παράδειγμα) και κοίταξα προσεκτικά τον άντρα: τον γνώριζα· ήταν ο κύριος Λόιντ, ο φαρμακοποιός, που μερικές φορές τον φώναζε στο σπίτι η κυρία Ριντ, όταν αρρώσταινε κάποιος υπηρέτης. Για την ίδια και τα παιδιά καλούσε κανονικό γιατρό.

«Λοιπόν, ποιος είμαι;» με ρώτησε εκείνος.

Είπα το όνομά του και την ίδια στιγμή του άπλωσα το χέρι μου. Εκείνος το πήρε χαμογελώντας και λέγοντας «νομίζω πως θα τα πάμε μια χαρά». Μετά με ξάπλωσε κάτω και γυρνώντας στην Μπέσι της ζήτησε να προσέξει πολύ να μη με ενοχλήσει κανείς όλη τη νύχτα. Αφού την ορμήνευε για κάποια πράγματα και με πλάγιο τρόπο της έδωσε να καταλάβει πως θα έπρεπε να τον ξαναφωνάξει την επόμενη μέρα, έφυγε. Πόσο λυπήθηκα! Ένιωθα ότι ήμουν ασφαλής και κοντά σε έναν φίλο όσο εκείνος καθόταν στην καρέκλα δίπλα στο προσκεφάλι μου. Και όταν έκλεισε την πόρτα πίσω του, όλο το δωμάτιο σκοτεινίασε και η καρδιά μου βούλιαξε και πάλι στο στήθος μου, ενώ μια απεριγράπτη θλίψη με τύλιξε.

«Μήπως θέλετε να κοιμηθείτε, δεσποινίς;» με ρώτησε η Μπέσι κάπως τρυφερά.

Μόλις και τόλμησα να της απαντήσω, γιατί φοβόμουν πως με την επόμενη κουβέντα της μπορεί να με απόπαιρνε.

«Θα προσπαθήσω».

«Μήπως θέλετε να πιείτε κάτι ή να φάτε;»

«Όχι, Μπέσι. Σ' ευχαριστώ».

«Τότε νομίζω πως θα πάω για ύπνο, γιατί είναι περασμένα μεσάνυχτα. Όμως αν χρειαστείτε κάτι μέσα στη νύχτα μπορείτε να με φωνάξετε».

Τι υπέροχη ευγένεια ήταν αυτή! Αυτό με παρακίνησε να τολμήσω να κάνω μια ερώτηση.

«Μπέσι, τι μου συμβαίνει; Είμαι άρρωστη;»

«Νομίζω πως αρρωστήσατε μέσα στο κόκκινο δωμάτιο από το πολύ κλάμα. Σίγουρα σύντομα θα γίνετε καλά».

Η Μπέσι πήγε στο δωμάτιο υπηρεσίας που ήταν παραδίπλα. Την άκουσα να λέει: «Σάρα, έλα να κοιμηθείς μαζί μου στο παιδικό δωμάτιο. Μα τη ζωή μου δεν τολμώ να μείνω μόνη με αυτό το φτωχό παιδί απόψε· μπορεί να πεθάνει. Ήταν τόσο παράξενη η κρίση που την έπιασε. Αναρωτιέμαι αν είδε κάτι. Μάλλον η κυρία παραήταν σκληρή».

Η Σάρα επέστρεψε μαζί της και πήγαν κι οι δυο στο κρεβάτι. Ψιθύριζαν μεταξύ τους για κανένα μισάωρο μέχρι που τις πήρε ο ύπνος. Άκουγα μόνο κάποια λόγια από τις κουβέντες τους και μπόρεσα αόριστα να καταλάβω το κύριο θέμα της συζήτησής τους.

«Κάτι πέρασε από μπροστά της, ντυμένο ολόκληρο στα άσπρα και μετά εξαφανίστηκε»... «ένας τεράστιος μαύρος σκύλος στο κατόπι του»... «τρία δυνατά χτυπήματα στην πόρτα της κάμαρας»... «ένα φως στο προαύλιο της εκκλησιάς, ακριβώς πάνω από τον τάφο του», κι άλλα τέτοια.

Τελικά κοιμήθηκαν κι οι δύο· η φωτιά και το κερι έσβησαν. Όσο για μένα, πέρασα τις ώρες αυτής της ατέλειωτης νύχτας χωρίς να μπορώ να κλείσω μάτι από τον ανείπωτο φόβο μου, τόσο τρομερό που μόνο ένα παιδί μπορεί να νιώσει.

Καμία σοβαρή ή παρατεταμένη σωματική αδιαθεσία δεν ακολούθησε αυτό το περιστατικό στο κόκκινο δωμάτιο. Όμως τάραξε τόσο τα νεύρα μου, που νιώθω τον απόηχό του μέχρι σήμερα. Ναι, κυρία Ριντ, σ' εσάς χρωστώ μερικές φοβερές σουβλιές ψυχικού πόνου, όμως οφείλω να σας συγχωρήσω, γιατί δεν ξέρατε τι κάνατε. Ξεσκίζατε τα φυλλοκάρδια μου νομίζοντας πως απλώς ξεριζώνατε τις κακές μου κλίσεις.

Την επόμενη μέρα, το μεσημέρι, σηκώθηκα, ντύθηκα και κάθισα τυλιγμένη με ένα σάλι κοντά στο τζάκι του παιδικού

δωματίου. Ένωθα σωματικά αδύναμη και τσακισμένη, όμως η χειρότερη αρρώστια μου ήταν μια απεριόραπτη εξάντληση του μυαλού μου. Μια εξάντληση που συνεχώς με έκανε να κλαίω σιωπηλά. Δεν προλάβαινα να σκουπίσω τη μια αλμυρή σταγόνα από το μάγουλό μου και είχε ήδη εμφανιστεί η επόμενη. Κι όμως, σκεφτόμουν, έπρεπε να νιώθω χαρούμενη που δεν βρισκόταν εκεί κανείς από τους Ριντ, μιας κι είχαν φύγει όλοι με την άμαξα μαζί με τη μητέρα τους. Αλλά και η Άμποτ έραβε σε ένα άλλο δωμάτιο, ενώ η Μπέσι, καθώς πήγαινε πέρα δώθε, βάζοντας στη θέση τους τα παιχνίδια και τακτοποιώντας τα συρτάρια, μου απεύθυνε πότε πότε καμιά ασυνήθιστα καλοσυνάτη λέξη. Κανονικά θα έπρεπε να νιώθω πως βρίσκομαι σε κάποιο παράδεισο γαλήνης, μιας κι η ζωή μου ήταν συνήθως γεμάτη από ατέλειωτες επιπλήξεις και προσπάθειες που δεν αναγνωρίζονταν από κανέναν. Όμως στ' αλήθεια τα τσακισμένα νεύρα μου τούτη τη στιγμή ήταν σε τέτοια κατάσταση, που καμιά γαλήνη δεν με ηρεμούσε, καμιά ευχαρίστηση δεν μου έδινε χαρά.

Η Μπέσι είχε κατέβει στην κουζίνα κι είχε ανεβάσει μια τάρτα μέσα σε ένα πορσελάνινο πιάτο ζωγραφισμένο με έντονα χρώματα, όπου το πουλί του παραδείσου, κουρνιασμένο μέσα σε ένα στεφάνι από καμπανούλες και τριανταφυλλάκια, πάσχιζε να προκαλέσει τον φλογερό μου θαυμασμό. Αυτό το πιάτο πολλές φορές είχα παρακαλέσει να μου το δώσουν να το κρατήσω για να το παρατηρήσω από κοντά, όμως πάντα με απόπαιρναν πως δεν μου άξιζε ένα τέτοιο προνόμιο. Αυτό το πολύτιμο σκεύος ήταν τώρα ακουμπισμένο πάνω στο γόνατό μου κι η Μπέσι με παρακινούσε καλόκαρδα να φάω τη στρογγυλή, ντελικάτη ζύμη που βρισκόταν μέσα του. Μάταιη χάρη! Ερχόταν κι αυτή, όπως οι περισσότερες άλλες χάρες που συχνά επιθυμούσα και που τις ανέβαλλαν συνεχώς, πολύ αργά! Δεν μπορούσα να φάω την τάρτα και το φτέρωμα του πουλιού, τα χρώματα των λουλουδιών μου φαινόταν παράξενα ξεθωριασμένα. Έκανα στην άκρη τόσο το πιάτο

όσο και την τάρτα. Η Μπέσι με ρώτησε αν ήθελα κάποιο βιβλίο. Η λέξη «βιβλίο» μού κέντρισε παροδικά το ενδιαφέρον και την παρακάλεσα να μου φέρει τα *Ταξίδια του Γκιούλιβερ* από τη βιβλιοθήκη. Αυτό το βιβλίο το είχα διαβάσει και ξαναδιαβάσει με μεγάλη ευχαρίστηση. Πίστευα πως διηγούνταν πραγματικά γεγονότα και ανακάλυψα σε αυτό ένα νόημα πιο βαθύ από εκείνο που έβρισκα στα παραμύθια. Καθώς μάταια είχα ψάξει για ζωτικά ανάμεσα στα φύλλα των δακτυλίτιδων και στις καμπανούλες, κάτω από ταμανιτάρια και τον κισσό που σκέπαζε τις εσοχές του παλιού τοίχου, είχα τελικά συμβιβαστεί με την πικρή αλήθεια πως είχαν όλα τους φύγει από την Αγγλία για κάποια απολίτιστη χώρα, όπου τα δάση ήταν πιο άγρια και πυκνά και οι κάτοικοί της λιγότεροι. Όμως η Λιλιπούτη και η Μπρόμπντιγκναγκ ήταν, κατά την κρίση μου, υπαρκτά μέρη στην επιφάνεια της γης και δεν αμφέβαλα πως ίσως κάποια μέρα, ύστερα από ένα μακρύ ταξίδι, θα έβλεπα με τα ίδια μου τα μάτια τους μικρούς αγρούς, τα σπιτάκια και τα δεντράκια, τους μικροσκοπικούς ανθρώπους, τις αγελαδίτσες, τα προβατάκια και τα πουλάκια της μιας χώρας, και τα καλαμποκοχώραφα, όμοια με ψηλά δάση, τα πελώρια σκυλιά, τις θεόρατες γάτες και τους πελώριους, σαν πύργους, ανθρώπους της άλλης. Όταν όμως αυτό το τόσο αγαπημένο βιβλίο βρέθηκε στα χέρια μου, όταν γύρισα τις σελίδες του και είδα τις θαυμαστές εικόνες που πάντοτε, μέχρι τώρα, με γοήτευαν, όλα μου φάνηκαν αλλόκοτα και τρομακτικά. Οι γίγαντες ήταν βλοσυρά τελώνια, οι νάνοι κακόβουλα και τρομακτικά δαιμόνια, ο Γκιούλιβερ ένας παντέρημος πλάνητας στα πιο φοβερά κι επικίνδυνα μέρη. Έκλεισα το βιβλίο, που δεν τολμούσα πια να διαβάσω, και το ακούμπησα πάνω στο τραπέζι, δίπλα στην ανέγγιχτη τάρτα.

Η Μπέσι είχε πια τελειώσει με το ξεσκόνισμα και την τακτοποίηση του δωματίου κι αφού έπλυνε τα χέρια της άνοιξε ένα μικρό συρτάρι γεμάτο με πανέμορφες λωρίδες από μετάξι και σατέν και βάλθηκε να φτιάχνει ένα καινούριο σκουφί για την

κούκλα της Τζορτζιάνα. Στο μεταξύ τραγουδούσε. Να το τραγούδι της:

*Τότε που τριγυρνούσαμε σαν τους τσιγγάνους,
Τόσο καιρό πριν.*

Πολλές φορές είχα ακούσει αυτό το τραγούδι και πάντοτε με ζοηρή ευχαρίστηση, γιατί η Μπέσι είχε γλυκιά φωνή – ή, τουλάχιστον, εμένα μου φαινόταν έτσι. Όμως τώρα, παρόλο που η φωνή της εξακολουθούσε να είναι γλυκιά, έβρισκα τη μελωδία του απερίγραπτα λυπητερή. Μερικές φορές, απορροφημένη από τη δουλειά της, τραγουδούσε το ρεφρέν μακρόσυρτα και χαμηλά. Το «τόσο καιρό πριν» ακουγόταν σαν το πιο θλιμμένο κομμάτι κάποιου νεκρώσιμου ύμνου. Κατόπιν άρχισε να λέει μια άλλη μπαλάντα, πραγματικά λυπητερή αυτή τη φορά.

*Τα πόδια μου πονάνε και τα χέρια μου είναι κουρασμένα,
Μακρύς είναι ο δρόμος και τα βουνά αγριευτικά,
Σύντομα θα ζώσουν σκοτάδια αφέγγαρα και φοβερά
Το μονοπάτι που τραβά το φτωχό ορφανό.*

*Γιατί με στείλαν τόσο μακριά και τόσο μόνο,
Εδώ όπου απλώνεται η ερημιά και τα γκριζα βράχια
ορθώνονται;
Οι άνθρωποι είναι σκληρόκαρδοι και μόνοι οι καλοί άγγελοι
Προσέχουν τα βήματα του φτωχού ορφανού.*

*Κι όμως απαλό πνέει το μακρινό αεράκι της νύχτας,
Δεν υπάρχει σύννεφο και τα καθαρά αστέρια στέλνουν
το πράο φως τους,
Ο Θεός, μέσα στο έλεός Του, δείχνει τη φροντίδα Του
Στέλνοντας ανάπαυση κι ελπίδα στο φτωχό ορφανό.*

*Ακόμη κι αν πέσω από τη σπασμένη γέφυρα που διασχίζω,
Κι αν χάσω τον δρόμο μου μέσα στους βάλτους, ξεγελασμένο
από ψεύτικα φώτα,
Όμως ο Πατέρας μου, όπως υποσχέθηκε κι όπως ευλόγησε,
Θα πάρει στην αγκαλιά Του το φτωχό ορφανό.*

*Υπάρχει μια σκέψη που με γεμίζει δύναμη,
Παρόλο που μου λείπει το καταφύγιο κι οι φίλοι,
Ο παράδεισος είναι το σπίτι μου κι εκεί θα βρω ανάπαυση,
Ο Θεός είναι ο φίλος του φτωχού ορφανού.*

«Ελάτε, δεσποινίς Τζέιν, μην κλαίτε», είπε η Μπέσι όταν τελείωσε. Ήταν σαν να έλεγε στη φωτιά «μην καις!». Όμως πώς μπορούσε να μαντέψει το φοβερό βάσανο που με καταδυνάστευε;

Στη διάρκεια της μέρας ο κύριος Λόιντ ήρθε ξανά.

«Τι; Κιόλας όρθια;» είπε μπαίνοντας στο παιδικό δωμάτιο.

«Λοιπόν, παραμάνα, πώς είναι;»

Η Μπέσι απάντησε πως τα πήγαινα μια χαρά.

«Τότε οφείλει να δείχνει πιο χαρούμενη. Ελάτε εδώ, δεσποινίς Τζέιν – Τζέιν δεν σας λένε;»

«Ναι, κύριε. Τζέιν Έιρ».

«Λοιπόν, κλαίγατε, δεσποινίς Τζέιν Έιρ. Μπορείτε να μου πείτε γιατί; Μήπως πονάτε πουθενά;»

«Όχι, κύριε».

«Α! Νομίζω πως κλαίει γιατί δεν μπορεί να βγει και να πάει με τις άλλες δεσποινίδες με την άμαξα», πετάχτηκε στη μέση η Μπέσι.

«Φυσικά και όχι! Είναι πολύ μεγάλη για τέτοια παιδιαρίσματα».

Κι εγώ το ίδιο πίστευα. Και καθώς ο αυτοσεβασμός μου είχε πληγωθεί από την ψεύτικη κατηγορία, βιάστηκα να απαντήσω: «Ποτέ στη ζωή μου δεν έκλαψα για κάτι τέτοιο. Απεχθάνομαι να πηγαίνω με την άμαξα. Κλαίω γιατί είμαι δυστυχισμένη».

«Α, σιωπή, δεσποινίς», είπε η Μπέσι.

Ο καλός φαρμακοποιός απ' ό,τι φάνηκε βρέθηκε σε αμηχανία. Στεκόμουν μπροστά του κι εκείνος είχε καρφώσει το βλέμμα του πάνω μου. Τα μάτια του ήταν μικρά και γκριζα. Όχι πολύ ζωηρά, όμως τώρα που το σκέφτομαι τολμώ να πως ότι ήταν σοφά. Το πρόσωπό του ήταν σοβαρό μα καλόκαρδο. Αφού με μελέτησε με την ησυχία του, μετά είπε: «Τι ήταν αυτό που σας προκάλεσε αδιαθεσία χτες;»

«Έπεσε κάπου», είπε η Μπέσι, μπαίνοντας ξανά στη μέση.

«Έπεσε! Δες κι είναι κανένα μωρό! Μα στην ηλικία της δεν έχει μάθει ακόμη να περπατάει; Θα πρέπει να είναι οχτώ εννιά χρονών».

«Με χτύπησαν κι έπεσα», ήταν η κοφτή εξήγηση που γλίστρησε από τα χείλη μου έχοντας πληγωθεί ξανά η περηφάνια μου, «όμως δεν αρρώστησα από αυτό», πρόσθεσα, ενώ ο κύριος Λόιντ έπαιρνε μια πρέζα ταμπάκο.

Καθώς ξαναέβαζε το κουτάκι στην τσέπη του γιλέκου του, ένα δυνατό κουδούνι χτύπησε αναγγέλλοντας το δείπνο των υπηρετών. Ήξερε τι ήταν αυτό το κουδούνισμα.

«Αυτό είναι για σένα, παραμάνα», είπε. «Μπορείς να κατέβεις κάτω. Εγώ θα πω στη δεσποινίδα Τζέιν κάποια πράγματα μέχρι να επιστρέψεις».

Η Μπέσι θα προτιμούσε να μείνει, όμως ήταν αναγκασμένη να φύγει, γιατί η ακρίβεια στα γεύματα τηρούνταν με αυστηρότητα στο Γκέιτσοχεντ Χολ.

«Ωστε δεν αρρώστησες από την πτώση σου. Τότε από τι αρρώστησες;» ζήτησε να μάθει ο κύριος Λόιντ όταν έφυγε η Μπέσι.

«Με έκλεισαν μέχρι μετά που βράδιασε σε ένα δωμάτιο όπου υπάρχει ένα φάντασμα».

Είδα τον κύριο Λόιντ να χαμογελά και να σμίγει τα φρύδια του την ίδια στιγμή.

«Φάντασμα! Τελικά είσαι μωρό! Μα φοβάσαι τα φαντάσματα;»

«Του κυρίου Ριντ το φοβάμαι. Πέθανε σ' εκείνο το δωμάτιο κι είχε μείνει εκεί μέχρι που πήγαν να τον θάψουν. Ούτε η Μπέσι ούτε κανείς άλλος δεν πηγαίνει εκεί τη νύχτα, αν μπορούν να το αποφύγουν. Και ήταν σκληρό που με κλείδωσαν εκεί χωρίς ούτε ένα κερί – τόσο σκληρό, που νομίζω ότι δεν θα το ξεχάσω ποτέ».

«Ανοησίες! Και αυτό είναι που σε κάνει τόσο δυστυχισμένη; Φοβάσαι και τώρα, με το φως της μέρας;»

«Όχι. Αλλά η νύχτα δεν θα αργήσει να πέσει. Κι εξάλλου είμαι δυστυχισμένη, πολύ δυστυχισμένη, και για άλλα πράγματα».

«Τι άλλα πράγματα; Μπορείς να μου πεις μερικά;»

Πόσο θα ήθελα να του τα έλεγα όλα! Πόσο δυσκολευόμουν να συγκρατώ τις απαντήσεις μου! Τα παιδιά μπορούν να νιώσουν, αλλά δεν μπορούν να αναλύσουν τα συναισθήματά τους κι αν η ανάλυση είναι κάπως εφικτή με τη σκέψη τους, δεν ξέρουν παρ' όλα αυτά πώς να εκφράσουν με λόγια το αποτέλεσμα αυτής της διαδικασίας. Από φόβο, όμως, να μη χάσω αυτή την πρώτη και μόνη μου ευκαιρία να ξελαφρώσω από τη στενοχώρια μου φανερώνοντάς την, έμεινα για λίγο σιωπηλή αν και αναστατωμένη και μετά κατάφερα να δώσω μια πενιχρή αν και, όσο το δυνατόν, ειλικρινή απάντηση.

«Κατ' αρχάς, δεν έχω ούτε πατέρα ούτε μητέρα, αδελφούς ή αδελφές».

«Έχεις μια ευγενική θεία και ξαδέλφια».

Σώπασα ξανά. Μετά ψέλλισα αδέξια: «Μα ο Τζον Ριντ ήταν αυτός που με έριξε κάτω και η θεία μου με κλείδωσε πάνω, στο κόκκινο δωμάτιο».

Ο κύριος Λόιντ ξανάβγαλε την ταμπακιέρα του.

«Δεν πιστεύεις πως το Γκέιτσχεντ Χολ είναι ένα πανέμορφο σπίτι;» με ρώτησε. «Δεν νιώθεις ευγνωμοσύνη που μπορείς και ζεις σε ένα τόσο αριστοκρατικό μέρος;»

«Δεν είναι δικό μου σπίτι, κύριε, και η Άμποτ λέει πως ένας υπηρέτης έχει μεγαλύτερο δικαίωμα να ζει εδώ απ' ό,τι εγώ».

«Πφ! Δεν μπορεί να είσαι τόσο ανόητη ώστε να εύχεται να φύγεις από ένα τόσο υπέροχο μέρος!»

«Αν είχα κάπου αλλού να πάω, θα έφευγα με μεγάλη μου χαρά. Όμως μέχρι να γίνω γυναίκα, ποτέ δεν θα τα καταφέρω να φύγω από το Γκέιτοχεντ».

«Ίσως και να τα καταφέρεις – ποιος ξέρει; Έχεις άλλους συγγενείς εκτός από την κυρία Ριντ;»

«Νομίζω πως όχι, κύριε».

«Κάποιον από τη μεριά του πατέρα σου;»

«Δεν ξέρω. Μια φορά ρώτησα την κυρία Ριντ και είπε πως μπορεί να έχω τίποτε φτωχούς παρακατιανούς συγγενείς που θα λέγονται Έιρ, όμως δεν ήξερε τίποτε γι' αυτούς».

«Αν είχες, θα ήθελες να πας κοντά τους;»

Το συλλογίστηκα. Η φτώχεια φαίνεται δεινή στους μεγάλους, πόσο μάλλον στα παιδιά, που δεν ξέρουν πολλά για τη φιλότιμη, φίλεργη και αξιοπρεπή φτώχεια. Συνδέουν αυτή τη λέξη μόνο με κουρέλια, λιγοστή τροφή, σβηστά τζάκια, αγενείς τρόπους και χυδαίες συνήθειες. Για μένα η φτώχεια ήταν συνώνυμη με την αναξιοπρέπεια.

«Όχι. Δεν θα ήθελα να ανήκω σε φτωχούς ανθρώπους», απάντησα.

«Ακόμη κι αν ήταν καλοί μαζί σου;»

Κούνησα αρνητικά το κεφάλι μου. Δεν μπορούσα να δω πώς οι φτωχοί είχαν τα μέσα να είναι καλοί. Και μετά να μάθω να μιλώ σαν αυτούς, να υιοθετήσω τους τρόπους τους, να μείνω αμόρφωτη, να γίνω μεγαλώνοντας σαν αυτές τις φτωχές γυναίκες που έβλεπα μερικές φορές να φροντίζουν τα παιδιά τους ή να πλένουν τα ρούχα τους στα κατώφλια των αγροτόσπιτων, στο χωριό του Γκέιτοχεντ; Όχι, δεν ήμουν αρκετά γενναία για να αγοράσω την ελευθερία μου με αντίτιμο την κοινωνική μου υποβάθμιση.

«Όμως είναι άραγε οι συγγενείς σου τόσο φτωχοί; Είναι μεροκαματιάρηδες;»

«Δεν ξέρω. Και η θεία Ριντ λέει πως, αν έχω κάποιον, θα πρέπει να είναι κανένας ζητιάνος· κι εμένα δεν θα μου άρεσε να βγω στη ζητιανιά».

«Θα σου άρεσε να πας στο σχολείο;»

Συλλογίστηκα ξανά τα λόγια του. Είχα μια αόριστη ιδέα για το τι ήταν σχολείο. Η Μπέσι μερικές φορές έλεγε πως ήταν ένα μέρος όπου νεαρές κυρίες στριμώνονταν σε ειδικά θρανία για να κάθονται σωστά, είχαν δεμένη πάνω τους μια σανίδα για να κρατάνε την πλάτη τους ίσια και μάθαιναν να είναι εξαιρετικά ευγενικές και ακριβείς. Ο Τζον Ριντ μισούσε το σχολείο του και φερόταν άσχημα στον διευθυντή του. Αλλά εγώ δεν είχα σε μεγάλη υπόληψη τη γνώμη του Τζον Ριντ και παρόλο που οι πληροφορίες της Μπέσι σχετικά με τη σχολική πειθαρχία (όπως τις είχε συλλέξει από τις νεαρές κυρίες των οικογενειών που ζούσε μαζί τους πριν έρθει στο Γκέιτσχεντ) ήταν κάπως σοκαριστικές, οι λεπτομέρειές της πάνω σε συγκεκριμένα επιτεύγματα αυτών των ίδιων νεαρών κυριών μου φαίνονταν το ίδιο ελκυστικές. Μου παίνευε τους πανέμορφους πίνακες με τοπία και λουλούδια που ζωγράφιζαν, τα τραγούδια που τραγουδούσαν και τα μουσικά κομμάτια που έπαιζαν, τα τσαντάκια που έπλεκαν και τα γαλλικά βιβλία που μπορούσαν να μεταφράσουν, κι εμένα, όσο άκουγα, τόσο θέριευε η επιθυμία μου να τους μοιάσω. Εξάλλου το σχολείο θα ήταν μια ανατροπή. Σήμαινε πως θα έφευγα μακριά, θα αποχωριζόμουν εντελώς το Γκέιτσχεντ και θα άρχιζα μια καινούρια ζωή.

«Πολύ θα μου άρεσε να πάω στο σχολείο», είπα φωναχτά τις σκέψεις μου.

«Μπα μπα! Ποιος ξέρει τι μπορεί να γίνει», είπε ο κύριος Λόιντ καθώς σηκωνόταν. «Το παιδί χρειάζεται αλλαγή αέρα και παραστάσεων», πρόσθεσε μονολογώντας. «Τα νεύρα του δεν είναι σε καλή κατάσταση».

Η Μπέσι γύρισε στο δωμάτιο και την ίδια στιγμή ακούστηκε η άμαξα να κυλάει πάνω στον χαλικωτό δρόμο.

«Έρχεται η κυρά σου, παραμάνα;» ρώτησε ο κύριος Λόιντ. «Θα ήθελα να της μιλήσω πριν φύγω».

Η Μπέσι τον προσκάλεσε να μπει στην τραπεζαρία του πρωινού και τον οδήγησε έξω. Κατά τη συζήτηση που ακολούθησε ανάμεσα σε αυτόν και στην κυρία Ριντ, συμπεραίνω από τα κατοπινά γεγονότα πως ο φαρμακοποιός επιχείρησε να την πείσει να με στείλει στο σχολείο και η πρότασή του αναμφίβολα έγινε σχεδόν αμέσως δεκτή. Γιατί, όπως είπε η Άμποτ, συζητώντας το θέμα με την Μπέσι όταν οι δυο τους κάθονταν το βράδυ στο παιδικό δωμάτιο κι έραβαν, ενώ εγώ είχα πέσει για ύπνο κι εκείνες πίστευαν πως κοιμόμουν, η κυρία ήταν, τολμούσε να πει, αρκετά πρόθυμη να ξεφορτωθεί τέτοιο κουραστικό και άτακτο παιδί, που συνεχώς έμοιαζε να παρακολουθεί τους πάντες και να εξυφαίνει συνωμοσίες στα κρυφά. Η Άμποτ, νομίζω, πως με θεωρούσε κάτι σαν μικρό Γκάι Φοκς.*

Σ' εκείνη τη συζήτηση έμαθα, από αυτά που έλεγε η δεσποινίς Άμποτ στην Μπέσι, πως ο πατέρας μου ήταν ένας φτωχός κληρικός και πως η μητέρα μου τον είχε παντρευτεί παρά τις αντιρρήσεις των δικών της, που πίστευαν πως αυτός ο γάμος την υποβίβαζε κοινωνικά. Πως ο παππούς Ριντ είχε οργιστεί τόσο με την ανυπακοή της, ώστε δεν της έδωσε ούτε ένα σελίνι, πως όταν η μητέρα μου κι ο πατέρας μου είχαν ήδη έναν χρόνο παντρεμένοι αυτός προσβλήθηκε από τυφοειδή πυρετό κατά τις επισκέψεις του στους φτωχούς, σε μια μεγάλη βιομηχανική πόλη όπου βρισκόταν η ενορία του, και πως αυτή η αρρώστια ήταν εκείνο τον καιρό αγιάτρευτη. Πως κόλλησε και τη μητέρα μου και οι δυο τους πέθαναν σε διάστημα ενός μήνα ο ένας από τον άλλο.

---

* Διαβόητος Άγγλος συνωμότης που επιχείρησε να ανατινάξει το Κοινοβούλιο στις 5 Νοεμβρίου του 1605. Μέχρι και σήμερα αυτή η μέρα γιορτάζεται στην Αγγλία με πυροτεχνήματα και με κάψιμο του ομοιώματος του Γκάι Φοκς, ως συμβολική νίκη του κοινοβουλευτισμού. (ΣτΜ)

Η Μπέσι ακούγοντας αυτή την αφήγηση αναστέναξε κι είπε: «Πώς να μη λυπηθείς και την καημένη τη δεσποινίδα Τζέιν, Άμποτ».

«Ναι», απάντησε εκείνη, «αν ήταν ένα καλό, όμορφο παιδί, μπορεί κανείς να συμπονούσε την ορφάνια της. Όμως δεν είναι δυνατόν να νοιαστεί κανείς για ένα τόσο φριχτό πλάσμα σαν αυτό».

«Σίγουρα δεν είναι κι ό,τι καλύτερο», συμφώνησε η Μπέσι, «κι όπως και να το κάνουμε, αν ήταν στην ίδια θέση ένα παιδί όμορφο σαν τη δεσποινίδα Τζορτζιάννα, θα έκανε πιο εύκολο στους άλλους να το συμπαθήσουν».

«Ναι, λατρεύω τη δεσποινίδα Τζορτζιάννα!» φώναξε η φλογερή δεσποινίς Άμποτ. «Το χρυσούλι μου, με τις μακριές της μπούκλες, τα γαλάζια μάτια της κι αυτό το γλυκό χρωματάκι που έχει, σωστή ζωγραφιά! Αχ, Μπέσι, τι όρεξη έχω να φάω ψητό τυρόψωμο!»

«Κι εγώ – κι ένα ψητό κρεμμύδι μαζί. Έλα, πάμε κάτω». Κι έφυγαν.